

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC)

The Role of Educational Institution Administrators in Developing a Professional Learning Community (PLC)

ธิดารัตน์ สุจริต

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

E-mail: s67561802039@ssru.ac.th

กัญญ์รัชการย์ เลิศอมรศักดิ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Email: ganratchakan.le@ssru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา (PLC) ผลการศึกษาพบว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ คือ กลุ่มคนที่ตระหนักถึงความสำคัญ ความจำเป็นของการเรียนรู้ มีทักษะและกระบวนการคิด การวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการนำความรู้มาใช้ประโยชน์โดยมีจุดมุ่งหมายเดียวกันในการดำเนินชีวิตไปพร้อมกับการเรียนรู้ การส่งมอบความรู้ และการสร้างความรู้ใหม่เพื่อนำไปพัฒนาตนเองและชุมชนจึงก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และเพิ่มขีดความสามารถของครูโดยผ่านกระบวนการ PLC มุ่งองค์ประกอบที่สำคัญคือ เกิดการเรียนรู้ร่วมกันของสมาชิกในกลุ่มสาระการเรียนรู้หรือกลุ่มของครูผู้สอนที่เกิดอุปสรรคแบบเดียวกัน และจัดให้มีการบูรณาการ การทำงานแบบเป็นทีมร่วมแรงร่วมใจกัน ส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน นำโดยคำถามจากผู้มีประสบการณ์ทางการสอน ถาถามนำให้ครูผู้สอนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันผ่านการสนทนา โดยการพูดคุยกันและเชื่อมโยงถึงผู้เรียนเป็นหลัก มีการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน พร้อมสร้างเครือข่ายกัลยาณมิตรให้ครู ปฏิบัติจนกลายเป็นวัฒนธรรมของการทำงาน จนทำให้ครูผู้สอนเกิดการปรับการเรียนเปลี่ยนการสอนให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาและสามารถยกระดับคุณภาพของการศึกษาให้สูงขึ้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC เพื่อให้สถานศึกษาพัฒนาไปในทิศทางที่ดีขึ้นและนักเรียนได้รับการเรียนรู้ที่มีคุณภาพสูงสุด

คำสำคัญ: ชุมชนแห่งการเรียนรู้, ผู้บริหารสถานศึกษา, คุณภาพของการศึกษา

Abstract

The objective of this academic article is to study the development of a Professional Learning Community (PLC) in educational institutions. The study results indicate that a

learning community is a group of individuals who recognize the importance and necessity of learning. They possess skills in critical thinking, analysis, problem-solving, and applying knowledge effectively. With a shared goal, they integrate learning into their daily lives, progressing together through continuous learning and development. And the creation of new knowledge for self-development and community improvement leads to transformation and enhances teachers capabilities through the PLC process. The key components of PLC include collaborative learning among members of subject groups or teachers facing similar challenges. It involves integrating teamwork, fostering cooperation, and supporting student learning. The process is guided by thought-provoking questions from experienced educators, prompting teachers to engage in discussions, exchange knowledge, and connect their conversations to student learning as the primary focus. Additionally, PLC promote student learning while establishing a professional support network for teachers. This practice eventually becomes embedded in the work culture, leading teachers to adapt and refine their teaching methods to enhance student development and elevate the overall quality of education. School administrators play a crucial role in driving the PLC process, ensuring the continuous improvement of educational institutions and providing students with the highest quality learning experiences.

Keywords: Professional Learning Community (PLC), Educational Institution Administrators, Quality of Education

บทนำ

การศึกษา คือ กระบวนการการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การพัฒนาความรู้และนวัตกรรมทางวิชาการ การพัฒนาองค์ความรู้ผ่านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การศึกษาตลอดชีวิตและปัจจัยสนับสนุน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562) ทุกประเทศทั่วโลกจึงให้ความสำคัญกับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพราะมีความสำคัญในการพัฒนาในด้านของเศรษฐกิจทำให้เศรษฐกิจมีความก้าวหน้าและเข้มแข็ง รวมทั้งนำไปสู่สังคมฐานความรู้ที่สร้างสรรค์จากการใช้ประโยชน์สถานศึกษาได้อย่างเต็มที่ สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของบริบทโลกภายนอกที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว อันเป็นผลมาจากการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลที่ทำให้ประเทศต่าง ๆ ต้องพึ่งพาอาศัยและมีความเชื่อมโยงระหว่างกันมากขึ้น ซึ่งคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยสำคัญในการสนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาลไปสู่ความสำเร็จให้สามารถแข่งขันกับนานาชาติได้ (สำนักงาน

เลขาธิการสภาการศึกษา, 2562) ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู และบุคลากรทางการศึกษามีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา มีส่วนร่วมรับผิดชอบในผลสัมฤทธิ์ของการศึกษา ทั้งนี้จะกระทำการและปฏิบัติงานเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ให้ประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีความรู้และมีแนวคิดที่มีเหตุผลและขึ้นอยู่กับความถูกต้อง อันจะเป็นแนวทางเป็นขวัญและกำลังใจให้กับผู้ที่ปฏิบัติงานให้เกิดความเชื่อมั่นและมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานหรือภารกิจดังกล่าว ด้วยเหตุนี้จึงได้มีการศึกษา ค้นคว้า เอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและต่างประเทศสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้ เพื่อความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญ ความหมาย กรณีสถานศึกษาที่เป็นแบบอย่างที่ดี และการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ภายในสถานศึกษา PLC ในบริบทของสถานศึกษา โดยหวังว่าแนวคิดนี้จะสามารถประยุกต์ใช้ในการปรับเปลี่ยนบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ PLC ให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาเพื่อนำองค์กรไปสู่เป้าหมาย และสู่ความสำเร็จของสถานศึกษาต่อไป

ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษา คือ บุคคลที่ทำหน้าที่บริหารและจัดการสถานศึกษาให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับนโยบายของการศึกษา นักวิชาการหลายท่านให้คำจำกัดความของผู้บริหารสถานศึกษาในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน ดังนี้

วชิรวิทย์ สุราสา (2563, น. 6) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารจัดการสถานศึกษา ทั้งในภาครัฐและเอกชน โดยมีหน้าที่นำพาโรงเรียนให้บรรลุภารกิจและบทบาทตามที่กำหนดไว้ อาศัยความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะเฉพาะตัว รวมถึงการใช้กระบวนการบริหารที่เน้นการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

ประภาพรณ รักเลี้ยง (2556, น. 25) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษา คือ บุคคลที่สนับสนุนหรือรับผิดชอบการทำงานของคนอื่น ๆ เป็นบุคคลที่คอยช่วยเหลือบุคคลอื่นให้ทำงานสำเร็จในเวลาที่กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และบุคคลที่มีความพึงพอใจผลสำเร็จที่เกิดจากการที่ผู้บริหารใช้แนวคิดการบริหารแบบใหม่ คือ การช่วยเหลือและการสนับสนุนมากกว่าที่จะใช้แนวคิดการบริหารแบบดั้งเดิมที่เน้นการสั่งการและการควบคุม ยิ่งไปกว่านั้นผู้บริหารในองค์กรสมัยใหม่จะถูกกำหนดบทบาทหน้าที่เป็นผู้ประสาน ผู้สอนหรือผู้นำทีม

สุกฤตยา ปงกันทา (2561, น. 22) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษา คือ ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งหรือมอบหมายให้ดำรงตำแหน่งและเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีทักษะการจัดการและนำพาทีม และมีอำนาจในการบริหารงานต่าง ๆ ของสถานศึกษาและกำกับดูแลการให้บริการ และช่วยอำนวยความสะดวกให้เพื่อนร่วมงาน เพื่อให้การดำเนินงานตามภารกิจของสถานศึกษาบรรลุตามแผนและนโยบายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้บริหารสถานศึกษา คือ บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษา ซึ่งคอยสนับสนุนหรือรับผิดชอบการทำงาน ช่วยเหลือบุคคลอื่นให้ทำงานสำเร็จในเวลาที่กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพ

ซึ่งต้องอาศัยความรู้ความสามารถ และคุณลักษณะเฉพาะในการบริการงานเพื่อนำพาสถานศึกษาให้บรรลุความสำเร็จตามภารกิจและบทบาทหน้าที่ขององค์กร

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา

ในยุคที่การศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับประเทศ ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางและขับเคลื่อนคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ และสามารถดำเนินการให้หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนเกิดขึ้นได้สำเร็จอย่างสมบูรณ์ครบถ้วนในกระบวนการ นักวิชาการหลายท่านให้คำจำกัดความของบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2544, น. 12) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำในการพัฒนา มีการดำเนินการสร้างแผนพัฒนาสถานศึกษาและหลักสูตรการเรียนการสอน พร้อมทั้งเสริมสร้างการร่วมมือจากทุกฝ่าย เพื่อการวางแผนพัฒนา การจัดให้มีฐานข้อมูลสนับสนุนการจัดสภาพแวดล้อม ตลอดจนสื่อการสอนและอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการจัดการเรียนรู้ ดำเนินการจัดการเรียนการสอนและนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ ภายใต้กลไกระบบประกันคุณภาพภายใน พร้อมทั้งติดตาม กำกับ ดูแล และประเมินผล เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา รวมถึงส่งเสริมและสนับสนุน

จิราภา เพียรเจริญ (2556, น. 41) กล่าวว่า ผู้บริหารมีบทบาทในการบริหารจัดการเรียนรู้โดยยึดหลักการแนวคิดและจุดเน้นของการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา โดยเป็นผู้กำหนดนโยบายกระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ครบวงจรให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

จากที่กล่าวมาข้างต้น บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนคุณภาพของโรงเรียน โดยต้องมีทั้งภาวะผู้นำทางวิชาการ การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ การสร้างวัฒนธรรมองค์กร การพัฒนาบุคลากร และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ หากผู้บริหารสามารถดำเนินการในทุกด้านได้อย่างเหมาะสม จะช่วยให้สถานศึกษามีคุณภาพ และสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพสูงสุด

ชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC)

1. ความหมายของชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC)

ชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Professional Learning Community: PLC) หมายถึง กลุ่มของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ทำงานร่วมกันเพื่อพัฒนาและยกระดับการเรียนรู้ของนักเรียนผ่านการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และแนวปฏิบัติที่ดี โดยมีเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด นักวิชาการหลายท่านให้คำจำกัดความของชุมชนแห่งการเรียนรู้ ในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน ดังนี้

สนอง โลหิตวิเศษ (2563, น. 54) กล่าวไว้ว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ คือ การเปลี่ยนแปลงขีดความสามารถในการปฏิบัติงานของบุคคลในด้านการคิด ความรู้ ทักษะ อุปนิสัย และการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานของตนในด้านองค์ความรู้และทักษะใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างเป็นกิจวัตร และการนำความรู้มาใช้ประโยชน์ทุกคนคิดและปฏิบัติร่วมกันแบบหุ้นส่วน มีจุดมุ่งหมายเดียวกัน ดำเนินชีวิตไปพร้อม ๆ กันกับการเรียนรู้

วิชัย วงษ์ใหญ่ และ มารุต พัฒนาผล (2562, น. 19) กล่าวไว้ว่า การสั่งสมความรู้และการสร้างองค์ความรู้ใหม่ เพื่อนำไปเสริมสร้างความเจริญก้าวหน้าให้กับตนเองและชุมชน พัฒนาความสามารถทางวิชาชีพและยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน ร่วมกันผ่านการเรียนรู้แบบร่วมมือ

Sergiovanni (1994) กล่าวไว้ว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) เป็นสถานที่สำหรับปฏิสัมพันธ์ลดความโดดเดี่ยวของสมาชิกในวิชาชีพครูของโรงเรียน ในการทำงานเพื่อปรับปรุงผลการเรียนของนักเรียนหรืองานวิชาการภายในโรงเรียน มองในมุมมองเดียวกันโดยมองว่า การรวมตัวกันดังกล่าวมีการแสดงถึงการเป็นผู้นำร่วมกันของครู หรือเปิดโอกาสให้ครูเป็นประธานในการเปลี่ยนแปลง

จากที่กล่าวมาข้างต้น ชุมชนแห่งการเรียนรู้ คือ กลุ่มบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปที่มีวิสัยทัศน์ร่วมกัน ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการจัดการเรียนการสอน โดยมีกระบวนการทำงานอย่างมืออาชีพ จนเกิดเป็นวัฒนธรรมหรือชุมชนของการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน ก่อให้เกิดพลังในการเปลี่ยนแปลงคุณภาพของการศึกษา

2. ความสำคัญของชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC)

ชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Professional Learning Community: PLC) คือการรวมตัวของครูผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านวิชาการ ความรู้ นวัตกรรม และเทคนิคการสอน โดยมีเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน

สนอง โลหิตวิเศษ (2563, น. 54) กล่าวไว้ว่า ความสำคัญของชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่สำคัญประกอบไปด้วย 4 องค์ประกอบดังนี้

- 1) พัฒนาคุณภาพการสอน คือ การแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ระหว่างครูช่วยให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนาวิธีการสอนอย่างต่อเนื่อง
- 2) ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน คือ เมื่อครูพัฒนาการสอน ผู้เรียนจะได้รับประโยชน์จากการเรียนรู้ที่มีคุณภาพมากขึ้น
- 3) สร้างวัฒนธรรมการทำงานร่วมกัน คือ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม การร่วมมือ และการสนับสนุนซึ่งกันและกันในหมู่ครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 4) เพิ่มความผูกพันต่อวิชาชีพ คือ การมีส่วนร่วมในชุมชนแห่งการเรียนรู้ ช่วยเพิ่มภาวะดีใจหรือรักและความมุ่งมั่นของครูต่อการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ

Du Four (2007, Mayer & Lloyd, 2011) กล่าวไว้ว่า กระบวนการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงขีดความสามารถของบุคคล ในด้านความคิด ความรู้ ทักษะ และอุปนิสัย รวมถึงการปรับเปลี่ยนวิธีปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ผ่านการเรียนรู้และนำองค์ความรู้ใหม่มาใช้ให้เกิดประโยชน์

จากที่กล่าวมาข้างต้น ชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยช่วยส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพของครู สร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ร่วมกัน ยกย่องผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน และเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กรทางการศึกษา หากโรงเรียนสามารถพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ย่อมนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงบวกและสร้างผลลัพธ์ที่ยั่งยืนในระบบการศึกษาไทย

3. องค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) ในสถานศึกษา

Senge, Peter M. and others (1999, p. 39) กล่าวไว้ว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา เป็นแนวคิดที่ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาร่วมมือกันพัฒนาและยกระดับการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่ดีขึ้นสำหรับผู้เรียน องค์ประกอบหลักของ PLC มีดังนี้

1) บุคคลรอบรู้ (Personal Mastery) หมายถึง การเรียนรู้ของบุคลากรจะเป็นจุดเริ่มต้น คนในองค์กรจะต้องให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ ฝึกฝน ปฏิบัติ และเรียนรู้อย่างต่อเนื่องไปตลอดชีวิต (Lifelong Learning) เพื่อเพิ่มศักยภาพของตนเองอยู่เสมอ

2) แบบแผนทางความคิด (Mental Model) หมายถึง แบบแผนทางความคิด ความเชื่อ แสดงถึงวุฒิภาวะ (Emotional Quotient EQ) ที่ได้จากการสั่งสมประสบการณ์กลายเป็นกรอบความคิดที่ทำให้บุคคลนั้น ๆ มีความสามารถในการทำความเข้าใจ วินิจฉัย ตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

3) การมีวิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision) หมายถึง การสร้างทัศนคติร่วมของคนในองค์กรให้สามารถมองเห็นภาพ และมีความต้องการที่จะมุ่งไปในทิศทางเดียวกัน

4) การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม (Team Learning) หมายถึง การเรียนรู้ร่วมกันของสมาชิกในลักษณะกลุ่มหรือทีมงานเป็นเป้าหมายสำคัญที่จะต้องทำให้เกิดขึ้นเพื่อให้มีการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์กันอย่างสม่ำเสมอ

5) การคิดอย่างเป็นระบบ (System Thinking) หมายถึง การที่คนในองค์กรมีความสามารถที่จะเชื่อมโยงสิ่งต่าง ๆ โดยมองเห็นภาพความสัมพันธ์กันเป็นระบบโดยรวม (Total System) ได้อย่างเข้าใจ แล้วสามารถมองเห็นระบบย่อย (Subsystem) ที่จะนำไปวางแผนและดำเนินการทำส่วนย่อย ๆ นั้นให้เสร็จทีละส่วน

จากที่กล่าวมาข้างต้น องค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา ประกอบไปด้วยการสร้างบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกัน การปฏิบัติที่มีเป้าหมายร่วมกัน การร่วมมือรวมพลังของสมาชิก การเปิดรับการชี้แนะการปฏิบัติงาน และการสนทนาที่มุ่งสะท้อนผลการปฏิบัติงาน และยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผ่านการรวมตัวของครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาการสอนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพสูงขึ้น

บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) ภายในสถานศึกษา

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการและพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) มีความสำคัญต่อความสำเร็จของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของภัทราวรรณ ปริมิตร (2566) ที่ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ในกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตสุตถิณีไทย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย โดยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตสุตถิณีไทยมีการแสดงความคิดเห็นตรงกันในการจัดชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) ในด้านของผู้นำและการสนับสนุน และกลุ่มครูโรงเรียนสหวิทยาเขตสุตถิณีไทยมีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน ในขณะที่งานวิจัยของฐิตินันท์ เมฆศิริวรรณ (2566) เรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนกลุ่มเมืองบางปู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 โดยพบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงในด้านการส่งเสริมองค์กรแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ และกลุ่มครูที่มีการแยกตามระดับการศึกษาและขนาดโรงเรียนก็มีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน

จากที่กล่าวมาข้างต้น บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาและส่งเสริมให้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) ในสถานศึกษาประสบความสำเร็จ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีอุดมการณ์และวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนของการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นผู้ให้คำปรึกษา เป็นแบบอย่างที่ดีของผู้ปฏิบัติงาน มีสมรรถนะในการสื่อสารสร้างความเข้าใจ ความรู้สึกเป็นทีมให้กับครู เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมตลอดจนให้คำแนะนำ สนับสนุนการทำงานของครูทุกคนในทุกด้าน

บทสรุป

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นหลักในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาและส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) ให้ประสบผลสำเร็จ ต้องมีอุดมการณ์และวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาและเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ครูและบุคลากร ต้องมีทักษะการสื่อสารที่ดีเพื่อสร้างความเข้าใจและสร้างความรู้สึกในเรื่องของการทำงานแบบเป็นทีม เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา และให้คำแนะนำและสนับสนุนครูในการทำงานด้านต่าง ๆ อย่างเต็มที่ ควบคู่ไปกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่สร้างการเปลี่ยนแปลงที่เห็นผลที่ยั่งยืนภายในสถานศึกษา โดยมีเป้าหมายที่สำคัญเหมือนกันไม่ว่าทั้งผู้บริหารหรือคณะครูนั้นคือ นักเรียน นอกจากผลที่เกิดขึ้นจะส่งผลที่ดีกับนักเรียนแล้ว ยังช่วยทำให้โรงเรียนมีความเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพด้วยเช่นกัน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพมหานคร: พัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). ประกันคุณภาพการศึกษาพ.ศ. 2561. กรุงเทพมหานคร: ราชกิจจานุเบกษา.
- จิราภา เพียรเจริญ. (2556). บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครู ตามหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษา (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ฐิตินันท์ เมฆศิริวรรณ. (2566). บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนกลุ่มเมืองบางปู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยพุกฤษ.
- ประภาพรรณ รักเลี้ยง. (2556). หลักสูตรและปฏิบัติการบริหารการศึกษา. (บัณฑิตวิทยาลัย). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยพิษณุโลก.
- ภัทรารวรรณ ปริมิตร. (2566). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ในกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตสุดถิ่นไทย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). พะเยา: มหาวิทยาลัยพะเยา.
- สุกฤตยา ปงกันทา. (2561). กลยุทธ์การพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กำแพงเพชร: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- สนอง โลหิตวิเศษ. (2563). ชุมชนแห่งการเรียนรู้. สืบค้นเมื่อ กุมภาพันธ์ 4, 2568 จาก <http://ejournals.swu.ac.th/index.php/ENEDU/article/view/7820>.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). การศึกษาแนวโน้มความต้องการกำลังคนโดยยึดพื้นฐาน. บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และ มารุต พัฒผล. (2562). การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วชิรวิทย์ สุราสา. (2563). ผู้บริหารที่นำสถานศึกษาสู่ความสำเร็จ บทวิถีแห่งความเปลี่ยนแปลง. วารสาร มณีเชษฐาราม วัดจอมมณี, 5(2), 6
- DuFour, R. (2007). *Professional learning communities at work: Best practices for enhancing student achievement*. Solution Tree.
- Mayer, D., & Lloyd, M. (2011). *Professional learning: Shaping educational futures*. Sense Publishers.

Senge, Peter M. and others. **The dance of change: the challenges of sustaining momentum in learning organizations** , (New York : London Currency/Doubleday: Nicholas Brealey, 1999), 39.

Sergiovanni, T. J. (1994). **Building community in schools**. Jossey-Bass.